

شماره: ۱۴۰۱/۱۷/۶۲۰۸

تاریخ: ۱۴۰۱/۶/۱۵

به نام خدا

بیانیه انجمن ریاضی ایران

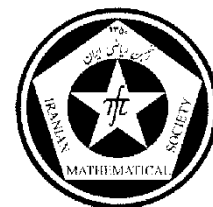
پیرامون ابعاد مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی برای آزمون ورودی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

انجمن ریاضی ایران به‌عنوان اولین و پرسابقه‌ترین انجمن علمی ایران که با سرآمدترین انجمن‌های ریاضی دنیا در تعامل است و عضو گروه ۴ جهانی در اتحادیه بین‌المللی ریاضی است، به‌منظور گسترش و ارتقای دانش و فرهنگ ریاضی و بهبود آموزش و پژوهش، همواره اهتمام خود را برای بهره‌مندی جامعه علمی و عمومی کشور از توان تخصصی دانشمندان این حوزه معطوف داشته است. با این رویکرد، انجمن برخورد لازم می‌داند در خصوص مصوبه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی که تغییراتی را در شیوه سنجش متقاضیان ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دربرداشته، بررسی و اعلام نظر نماید.

این انجمن به‌عنوان یک نهاد علمی مرجع و مستقل، پیش از طرح موضوع مصوبه سیاست‌ها و ضوابط سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و انتقادات متناظر آن در فضای عمومی، نقدی بر ابعاد نحوه سنجش فعلی داشته و ایراداتی ساختاری و محتوایی بر الگوی سنجش فعلی وارد می‌دانست، اعم از ناترازی یادگیری در نظام آموزش عمومی با محتوا و مهارت‌های مورد رقابت در آزمون سراسری که در قالب سرعت پاسخگویی و دستیابی به پاسخ صحیح، بدون نیاز به حل مسئله به ویژه در سؤالات ریاضی، کاملاً مشهود بود. همچنین، همبستگی بین دو مؤلفه پذیرش در دانشگاه‌های برتر با دسترسی بیشتر به منابع فوق برنامه مدارس که در مؤسسات کنکوری ارائه می‌شود هم مزید بر خطای نظام‌مند موجود در الگوی فعلی ارزیابی می‌شود.

با توجه به این تحلیل و سابقه پردازش موضوعی، در مقطع کنونی که تغییر از طریق شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان مداخله‌ای فراقوه‌ای مطرح شد، این انجمن با ملاحظات تخصصی خود موارد زیر را اعلام می‌کند. لازم به ذکر است که هر نوع تغییر در شیوه گزینش داوطلبان برای دانشگاه‌ها باید به شیوه‌ای درست و کامل با لحاظ جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی به اجرا درآید، در غیر این صورت، می‌تواند آسیب‌های دیگری به‌همراه داشته باشد:

- از لحاظ ریاضی، بازطراحی سنجش در دو بخش تحصیلات متوسطه متمرکز بر نمرات دروس عمومی و تخصصی استاندارد شده در آزمون‌های نهایی آموزش و پرورش و آزمون تخصصی متمرکز بر دروس تخصصی گروه آزمایشی کنکور سراسری، مدل ارتقایافته‌تری از وضعیت فعلی را ارائه می‌دهد.

- سنجش در دروسی مانند ریاضی مبتنی بر تدریس روش‌های غیرتخصصی تستی، سبب افت کیفیت علم‌آموزی و مانع شکل‌گیری قوه استدلال و درک مفاهیم علمی می‌شود و توجیهی برای تمرکز بر حفظ و به‌کارگیری مهارت‌های غیراصیل تستی می‌گردد.
- نتایج حاصل از روش فعلی سنجش، افت معنادار تحصیل در مدارس و کم‌انگاری علوم پایه در مقطع متوسطه را دربرداشته و به پذیرش‌های کم‌کیفیت و در نهایت کاهش سطح علمی ورودی‌های دانشگاهی و ایجاد شکاف در سطح علمی دانشجویان یک ورودی شده که به‌ضرر کل دوره و نظام آموزش عالی و جامعه علمی کشور است.
- آزمون سراسری و رقم‌زدن سرنوشت جوانان در چند ساعت، موجب ایجاد دغدغه کاذب و فشار روانی در خانواده‌ها شده است که به‌جای کیفیت دوران تحصیل و رشد استدلالی و علمی فرزند خود، به مؤسسات کنکور تکیه کنند. یعنی، به‌جای مطالبه محتوای علمی به‌روز و یادگیری عمیق (خصوصاً در دروس ریاضی)، متقاضی کاهش بار درسی مدارس برای پرداختن به برنامه کنکوری باشند.
- آنچه در بستر مصوبه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، قابل توجه به نظر می‌رسد این است که با منافع و مصالح بلندمدت دانش‌آموزان و دانشجویان آینده همخوانی دارد. در واقع، سنجش در آزمون اختصاصی با تمرکز بر چند درس به‌صورت حرفه‌ای‌تر برگزار می‌شود و طراحی سؤالات مفهومی و پاسخ‌گویی در میانگین زمانی بیشتر، جایگزین تست‌زنی در کوتاه‌ترین زمان ممکن می‌شود. در نتیجه دانش‌آموز با آموخته‌های عمیق‌تری مورد سؤال قرار می‌گیرد و می‌تواند با دانش و منطق قوی‌تری شایستگی خود را با انجام محاسبات یا رسیدن به پاسخ تحلیلی، به ثبت برساند. این رویکرد با تقویت تفکر و یادگیری دروس و مطالعه دقیق کتاب‌های درسی همسو است.
- با طراحی این مدل جدید، وزن سنجش در طول دوران تحصیل دانش‌آموز توزیع می‌شود و سنجش به‌صورت فرایندی نه نقطه‌ای ملاک قرار می‌گیرد، چرا که عملاً دانش‌آموزان برای کسب ۴۰ تا ۶۰ درصد نمره آزمون ورودی، که مبتنی بر نمرات امتحانات نهایی سراسری در پایه‌های ۱۰ تا ۱۲ است، مسیر کسب شایستگی را بهتر طی می‌کنند. این روش به‌طور عادلانه متمرکز بر کتاب‌های درسی خواهد بود که در نظام آموزش عمومی رسمیت دارد و بدین‌ترتیب عموماً خانواده‌ها مجبور به صرف هزینه خارج از نظام آموزش عمومی نخواهند بود.
- انتظار می‌رود تعمیم آزمون سراسری به دو مقطع در سال و معتبرسازی نتایج برای دوسال نیز سلامت رقابت و فرصت استعدادیابی برای دانشگاه‌ها را افزایش دهد و به افزایش کیفیت ورودی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و همچنین خروجی آن بیانجامد.

- روش‌های موجود تصحیح برگه‌های امتحانات نهایی، در صورت اجرای درست، تا حد قابل قبولی صحت‌سنجی نمرات و همخوانی روش تصحیح چند مصحح را پوشش می‌دهد و تقریباً شائبه مخدوش‌بودن نمرات و ایجاد فضای ناسالم برای اخذ نمرات غیرواقعی را رد می‌کند.
- تعداد جلسات آزمون نهایی که در طول دوران تحصیل مبنای سنجش برای ورود به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی است به صورت تقریبی بین ۲۰ تا ۳۰ جلسه خواهد بود. به‌نظر می‌رسد وارد کردن ایراد نظام‌مند به نمرات ۳۰ جلسه مستقل امتحانی در موقعیت‌های متفاوت زمانی و مکانی بسیار سخت‌تر از ایراد وارد بر یک آزمون سراسری یک‌بار در سال است که به‌صورت یک‌جا کل دروس تخصصی و عمومی را در یک مکان و یک زمان ۳ ساعته مورد سنجش قرار می‌دهد.
- ضریب‌پذیری دروس عمومی و تخصصی باید به‌گونه‌ای باشد که بتواند هم به هدایت تحصیلی هدفمندتر و امکان استعدادیابی بهتر کمک کند که نکته قابل اعتنا و ارزشمندی است و هم آفت فعلی پذیرش دانشجو با درصدهای صفر و منفی در دروس اصلی رشته‌های دانشگاهی را از بین ببرد.
- به‌نظر می‌رسد برای دستیابی به نقطه بهینه اهداف این مصوبه که می‌تواند گامی رو به جلو برای ارتقای سنجش محسوب شود، نیاز به اعتمادسازی و تبیین مزیت‌های مصوبه از طرف گروه‌های مرجع و شفاف‌سازی ابهامات وجود دارد تا فراق‌کنی و مخالفت غیرتخصصی، تمرکز تحصیلی و قدرت برنامه‌ریزی صحیح را از خانواده‌ها زایل نکند.
- آنچه به‌عنوان نتیجه اجرای مصوبه مدنظر تمامی دلسوزان ایران اسلامی قرارداد کاهش فشار غیرعلمی کنکور و ایجاد فرصت‌های عادلانه‌تر برای ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی است که با همت جمعی و طراحی کارآمدترین ضوابط فنی و دستورالعمل‌های اجرایی، آموزش‌های لازم برای نیروی انسانی، تخصیص بودجه مناسب، و رعایت استانداردها در تراز بین‌المللی حاصل می‌شود و تبعاً فراتر از مسئولیت و توان یک نهاد سیاست‌گذاری است و هم‌افزایی ملی را می‌طلبد.

با احترام

محمد صالح مصلحیان

رئیس انجمن ریاضی ایران